

Helt i skoven. Bliver det nogensinde forår?

Her ultimo april virker det som om det slet ikke har tænkt sig at blive forår. Jo, anemoner og vorterod lyser op i hvidt og gult, men regn, blæst, kulde, gråvejr, slud og hagl er hverdag. Og det er et godt billede på det langt alvorligere – den danske skovnatures elendige tilstand og det manglende forår for naturindsatsen, især på skovområdet. Skoven er på få år blevet naturområdets varmeste kamplads, og det er jo – midt i utålmodigheden – et utroligt fremskridt.

For tiden cirkulerer et forslag om at udlægge 25.000 ha af statens løvskove til ”urørt skov”. Skov udgør 14,4 % af Danmark, men kun 42 % er løvskov (260.000 ha). Heraf er det dog langt fra det hele, der har en skovhistorie, træartssammensætning, størrelse og naturindhold, der retfærdiggør udtagning til biodiversitetsskov, fx urørt skov. Så det er afgørende at udpegningen denne gang er relevant og ikke samtidig skal styres af en syndflod af andre både gode og mere grumsede formål.

Samtidig ved vi dårligt nok, hvor meget urørt skov vi allerede har, og helt specielt ikke hvilket biodiversitetsindhold og -potentiale, områderne har. For stat og kommuner har udlagt en del urørt skov. Men mange steder har udpegningen, som det desværre ofte går, været præget af gustne hensyn ift formålet – at beskytte og udvikle den stærkt truede skov-biodiversitet. Man har i stedet knebet igen med den skov, fx birke- og nåleskov, man bedst kunne undvære, snarere end at se, hvor man fik biodiversitet for pengene. Eller man har gennemhugget skoven for hovedparten af de store dimensioner af eg, bøg og ask, inden udlægningen. Derved var det formelt urørt skov – men med en dominans af unge træer. Det er tickmark-kulturen, kvoten er opfyldt, videre til noget andet. Det betyder, at der let kan gå 50-200 år inden sådanne skove begynder at træde i karakter som naturskov – med de nødvendige mængder af stort dødt ved, veterantræer af de rigtige træarter.

Der har i en årrække været tilskud til private til udlægning af urørt skov, især i N2000-områder, men afgrænsningen, dårlig formidling, usikkerhed over for evighedsordninger, vanetænkning og tilskudsformen har betydet, at de ikke er slået igennem. Samtidig har biologer kritiseret ordningerne for at totalfredede skove, der måske burde tilføres en heftig dynamisk naturpleje – for at accelerere en overgang til mere dødt ved, lysbrønde med skovgræsning og blomstrende småtræer, selektiv fjernelse af ahorn mm – noget der er besværligt eller umuliggjort med nuværende ”urørt skov”-former.

I det hele taget roder området med forskellige ordninger – urørt skov, naturskov, biodiversitetsskov, stævningskov med og uden græsning, naturnær skovdrift, hvor det er meget svært at se, formidle, lære og inspirere om formål, mål og midler ift biodiversitetsrettet skov. Lokalisering af skovrejsning er oftere styret af friluftsliv, støjskærme ved motorveje og drikkevandsbeskyttelse end af, hvor de kunne gøre biodiversitetsnytte, fx ved at forbinde to små gamle artsrige løvskove. Diskussionerne om mere hensigtsmæssig definition af ”urørt skov” er nu sparket til hjørne i et forhåbentligt hurtigt arbejdende udvalg (Skovrådet). For det er naturligvis ikke forhastede løsninger, vi har brug for, men heller ikke syltekrukker.

Der har været meget heftige diskussioner på området. Forskere og naturforvaltere har klaget over Miljøministeriets nedtoning af kritiske redegørelser om skovnatures ringe tilstand. Forskellige forskningsinstitutioner har været i struben af hinanden vedrørende analyser om, hvornår vi med nuværende indsats når biodiversitetsmålene for danske skove. Og forstfolk har ført intensive læserbrevskampagner i alle førende aviser og argumenteret for at biodiversitetsmål sagtens kan indfris sammen med skovdrift, men urørt skov vil give kolde mørke artsfattige skove.

Meddelelse fra redaktionen

Redaktionen af FF er blevet kontaktet af forfatterne bag de tre artikler om ulv i Danmark, bragt i FF i 2015 (volumen 121, hæfte 1+2, s. 48-65), som har orienteret redaktionen om, at der efter artiklernes publicering, er fremkommet tvivl omkring validiteten af en nogle af de DNA-analyser, som danner grundlag for artiklernes konklusioner. I det kommende nummer af F&F vil forskerne bringe et erratum, der på baggrund af angivet metodisk usikkerhed berigtiger, hvilke af de oprindeligt publicerede oplysninger, som kan betragtes som valide *red.*

Samtidig ved vi stadigvæk alt for lidt om den danske natur og især skovnaturen, som aldrig har været overvåget, målsat og forvaltet så tæt som de lysåbne naturtyper. Og selv i Natura2000-skovene er dette arbejde langt bag efter. Det er ikke sært, at det er svært at få forår i skoven.

Flora og Faunas læsere kan dog selv være med til at bidrage på flere områder – blande sig i den aktuelle skovdebat, lade døde træer stå og ligge hvor du kan på egen jord, bidrage til den mangelfulde viden om hvor skovenes biodiversitet gemmer sig. Og så midt i den sure debat huske at formidle de vidunderlige værdier som naturskovene rummer – lige nu med lærkespore, gul anemone, tyndakset gøgeurt og skælrod, stor flagspætte, spætmejsse og huldue. Glædelig forår – ikke mindst i skoven – når det altså kommer.

Jens Reddersen

Indhold 122(1 & 2)

VIDENSKABELIGE ARTIKLER

Glerup LS mfl.: Undersøgelse af vegetationsdynamikken i danske klitlandskaber fra 1995-2010 ved brug af ortofotos 1

Nielsen KM & Jørgensen GP: Brand, slid og vindbruds effekt på plante- og leddyrsamfund i klitter 13

Brunbjerg AK mfl.: Klitplantensamfund langs den jyske vestkyst og i resten af verden – om fylogeni, forstyrrelse og forvaltning 28

Pagh S mfl.: Demografi hos danske ræve (*Vulpes vulpes*) med overvejelser af jagttrykets betydning for aldersfordelingen 46

NATURHISTORIER FRA DANMARK

Nedergaard B & A: Oplevelser i Lille Vildmose 37

Jensen JK & Madsen HB: Kampen om redeplads mellem humlebie og gedehamse 41

Kinze CC mfl.: Finhvalen strandet ved Blokhuis februar 2016 44

Jensen A & B, Frandsen V: Fødedepoering i fuglekasser foretaget af lækat (*Mus-tela erminia*) 56

BOGANMELDELSER

Atlas flora danica af Hartvig, P. 27

NEKROLOG: Birger Jensen 8. maj 1935-15. december 2015. 60